

Den danske regerings svar på krav om undtagelsestilstand

Afleveret den 28. august 1943 kl. 15.30.

Ved den ordning, der blev truffet den 9. april 1940, etableredes en tilstand, hvis hovedformål var at sikre opretholdelse af ro og orden i landet. Regeringen har i hele den forløbne tid haft dette formål for øje, og indtil den sidste tids begivenheder¹⁾ er det i det store og hele lykkedes at gennemføre de bestræbelser, som i så henseende på forskellig måde er blevet udfoldet.

Regering og rigsdag har gjort deres bedste for at holde befolkningen i ro. Senest er der den 21. august 1943 med Hans Majestæts billigelse af regeringen og rigsdagens samarbejdsudvalg²⁾, med tilslutning af de samarbejdende partiers rigsdagsgrupper blevet udsendt et opråb, hvori befolkningen på indtrængende måde opfordres til at undgå uoverlagte handlinger og bevare ro og besindighed. Dette opråb har fundet genklang i vide kredse af befolkningen, og såvel arbejdsorganisationerne som de store erhvervsorganisationer har ved erklæringer offentliggjort den 24. og 26. august givet regeringens og rigsdagens opråb deres tilslutning.

Det kan allerede nu fastslås, at disse aktioner har haft deres virkning. Der er tydeligt indtrådt en afspænding, og regeringen nærer begrundet håb om, at det vil lykkes at bekæmpe den igangværende strejkebevægelse, således at arbejdsforholdene igen vil falde til ro her i landet.

Regeringen er, som udtalt i statsministerens note af 26. august 1943, rede til at træffe alle til opretholdelse af ro og orden og til gennemførelse af gældende love fornødne foranstaltninger under anvendelse af alle statens til rådighed stående magtmidler i overensstemmelse med de herom gældende almindelige bestemmelser, derunder reglerne for politiets anvendelse af våben.

En iværksættelse af de fra tysk side krævede foranstaltninger ville tilintetgøre regeringens muligheder for at holde befolkningen i ro, og regeringen beklager derfor, at den ikke kan finde det rigtigt at medvirke til disse foranstaltningers gennemførelse.

1. Den senere tids begivenheder er de mange strejker og sabotageaktioner over hele landet i august måned .
2. Rigsdagens samarbejdsudvalg – også kaldet Nimandsudvalget – var blevet oprettet i sommeren 1940 for at sikre samarbejdet mellem de fire regeringspartier og Retsforbundet. Udvalget havde stående fuldmagt til at optræde på partigruppernes vegne.

Om kilden

Den danske regerings svar på krav om undtagelsestilstand

Den danske regerings afslag på de tyske krav om indførelse af undtagelsestilstand og dødsstraf. Afslaget er afleveret den 28. august 1943 kl.15.30, og som begrundelse skriver regeringen, at man ikke mener, at undtagelsestilstanden er nødvendig for at genoprette ro og orden i landet.

Kilden er fra det supplerende materiale til kildehæftet “Aktionen mod de danske jøder oktober 1943. Flugten til Sverige” (Systeme 2003). Kilden er gengivet med tilladelse fra Otto Rühl.